

BARDU KOMMUNE

KORRIGERT OG RETTET.

Tidligere innst. uttalelse stettes.

Stenrud

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Vår ref.
Saksnr.-løpennr.
05/532-10/7621-8
Oppgis ved alle henv.

Vår dato
02.11.2010

Arkivkode
V07

Avd/Saksb
/PAH

Deres ref.

Landbruks- og matdep.	
Saksnr. 200900404	Doknr. -100
Mottatt: 04 NOV 2010	
Søknadsnr. LP/SR/TKJ	Ark. 778
Kopi:	Avskr.:

Svar - Ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon - Høring
Kommunestyret i Bardu vedtok den 27.10.2010 følgende uttalelse:

Bakgrunn for grenseoverskridende reindrift i Indre Troms

Tamreindriften i Bardu/Indre Troms har bakgrunn i det opprinnelige villreintrekket fra skogrike områder i sør og øst for oss i Sverige og de indre områder av Bardu og helt ut mot kysten. Dette har naturlige biologiske årsaker ved at reinens biologi er tilpasset lavbeiter om vinteren og gras og urter om sommeren. Lavbeiter finnes i barskogsområdene i Sverige, mens høykvalitativt sommerbeite med gras- og urtevegetasjon med høgt næringsinnhold finnes det mye av i fjellene på norsk side av grensen og helt ut mot kysten. Villreinen trakk da naturlig mellom vinterbeitene i Sverige til sommerbeitene på norsk side. Trekkene følger stort sett dreneringsmønsteret på svensk side og til dels også på norsk side (Altevatnet, Leinavatnet) som går mellom nordvest og sør-øst. Dette gjenspeiles også i avgrensningene for de svenske samebyenes områder. For rådmannen er utvilsomt at på biologisk/økologisk grunnlag er det den svenske beitebruken som utnytter tilgjengelig beite best.

Villreintrekkene ble først utnyttet i fangstsammenheng ved bruk av groper og til dels snarer. Dette finner vi i dag godt dokumentert ved mange og til dels store fangstanlegg. Det største er registrert ved Ostu/Leina på ca 140 groper, men vi finner også fangstgropsystemer i flere sidedalfører til Bardudalen (Lappskardet, Tverrelvdalen, Sørudalen, Budalen) samt også i nedre deler av Bardudalen, eksempelvis ved Strand og Sagmo.

De tidligere fangst- og veidesamfunnene begynte etter hvert å temme rein for å ha melk og som trekkdyr. Etter hvert utviklet dette seg til å temme større flokker og videre til dagens tamreindrift. Man regner tamreindriften for å starte på 1600-tallet

På 1960-tallet fikk norske reindriftsutøvere bosatt i Finmark tilgang på beiteland i Bardu og reinbeitedistriktene Gielas og Altevatn/Herttind ble opprettet. Sistnevnte fikk tildelt vinterbeite i Altevassområdet, dvs i det området som ble brukt som sommerbeite for Saarivuoma sameby. Gjennom konvensjonen av 1972 ble det satt en grense ved Gaskas på nordsida av Altevatnet hvor Saarivuoma sameby måtte holde sin rein øst for denne grensen om sommeren. Etter at konvensjonen gikk ut og statene ikke ble enige om ny konvensjon lot Saarivuoma sin rein beite vest

Avdeling plan og utvikling

Bardu kommune, postboks 401, 9365 Bardu
Altevannsveien 16, 9360 Bardu
Org.nr. NO 864 993 982
Telefon: 77 18 52 00 (sentralbord)
Telefaks: 77 18 52 01
www.bardu.kommune.no
E-post: postmottak@bardu.kommune.no
Bankgiro: 4770 07 00131 Konto for skatt 6345 0619223

for denne grensen. Merkegjerdet på Lifjellet ble satt opp og dette førte til konflikt med reindriftsforvaltninga.

Det var på 90-tallet på tale å sette opp et sperregjerde ved Gaskas for å hindre svensk rein å trekke inn nord-vest for denne grensen. Kommunen uttalte seg den gang negativt til dette og resultatet ble at det i stedet ble satt opp i gjeterhytte i Strømskardet. Sperregjerder er utvilsomt sterkt negativt for miljøet. I konvensjonen er det foreslått et nytt sperregjerde mellom Koievatnet og toppen av Kopperskardtind (vedlegg 6).

Den største uenigheten i dag mellom norsk og svensk reindrift i forhold til konvensjonsforslaget er nok mellom Saarivuoma og Altevatn-/Hjerttind reinbeitedistrikt. Altevatn-/Hjerttind ved Oskaldfamilien hevder at de har fått redusert sine vinterbeiter for mye og Saarivuoma hevder at de har fått for lite av sine tidligere naturlige sommerbeiter tilbake.

Konvensjonsteksten

Artikkel 7

Samarbeidsavtaler må ikke innebære vesentlig ulempe for andre berørte interesser og slike avtaler må godkjennes av den overnasjonale reinbeitememnda.

Før behandling av slike samarbeidsavtaler bør saken sendes på høring til berørte kommuner og interesser.

Artikkel 12-13

Det bør være en oppgave for Reinbeitememnda, som et overnasjonalt organ, å foreta behovsprøving (særlovsbehandling etter reindriftslovens bestemmelser) i forhold til bygging av gjeterhytter i områder hvor det er delt beite mellom norsk og svensk reindrift. Denne myndigheten ligger i dag hos Reindriftsforvaltningen i Norge. Alternativt at Reinbeitememnda uttaler seg til vedkommende myndighet som har behandlingen.

Områdeprotokollen

Generelt om sperregjerder

I hht plan- og bygningslovens bestemmelser er sperregjerder og andre større gjerdeanlegg for reindrift søknadspliktige tiltak. De kan også være av en slik størrelse og karakter at de utløser krav om konsekvensutredning.

I reindriftsloven § 24. *Gjerder og andre anlegg står følgende:*

Retten til å utøve reindrift gir rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg, broer og andre anlegg som er nødvendige for reindriften. Gjerder og anlegg må ikke plasseres slik at de virker unødig skjæmmende eller er til vesentlig skade eller ulempe for grunneieren eller for andre rettmessige interesser.

Gjerder og anlegg som skal bli stående ut over en sesong, kan ikke oppføres uten godkjenning av departementet. Godkjenning av større anlegg kan først gis etter en fagkyndig vurdering av de samlede miljømessige virkninger, sammenholdt med de reindriftsfaglige behov for anlegget. Hvis ikke grunneieren og eventuelle bruksberettigede

gir sitt samtykke, kan departementet gi tillatelse til utføring av anlegget mot vederlag etter skjønn ved jordskifteretten for skade og ulempe

Her står det (...) *godkjenning først kan gis etter fagkyndig vurdering av samlede miljømessige virkninger (...)*. Dette er ikke gjort før konvensjonsteksten ble skrevet. Et annet betenkelig forhold er at reindriftsloven ikke sier noe om behandling etter plan- og bygningsloven slik den gjør for gjeterhytter. I følge plan- og bygningsloven slik vi tolker den er slike gjerdeanlegg ikke fritatt for søknadsplikt. I brev datert 16.04.2010 fra Fylkesmannen i Finmark til Reindriftsadministrasjonen i Alta sier fylkesmannen at et gjerdeanlegg i reindriften er søknadspliktig etter (daværende) § 93, tilsvarende 20-1 i ny lov.

I tillegg får bestemmelsene i plan- og bygningslovens kap. **14. Konsekvensutredninger for tiltak og planer etter annet lovverk** virkning om det så skulle være at gjerdeanlegg kun skulle behandles etter reindriftsloven:

§ 14-1. Virkeområde og formål

Reglene i dette kapittel gjelder for tiltak etter annen lovgivning som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn og for nærmere bestemte verneplaner etter naturvernloven.¹

Formålet med bestemmelsene er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av tiltaket eller planen, og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket eller planen kan gjennomføres.

I tillegg kommer uansett § 14-4 til anvendelse:

§ 14-4. Konsekvensutredninger ved grenseoverskridende virkninger

Dersom tiltak eller planer som behandles etter dette kapitlet kan få vesentlige negative miljøvirkninger i en annen stat, skal ansvarlig myndighet varsle berørte myndigheter i vedkommende stat og gi anledning til å medvirke i plan- eller utredningsprosessen etter disse bestemmelser.

Bardu kommunes konklusjon på hvorvidt gjerdeanlegg i det hele tatt kan vedtas i konsesjonen er følgende: Både reindriftslovens bestemmelser (§ 24) og plan- og bygningslovens bestemmelser (§14-1 og 14-4) krever faglige vurderinger av samlede miljømessige virkninger av tiltaket. I tillegg nevnes plan- og bygningslovens § 20-1 hvor slike gjerdeanlegg anses som søknadspliktig (ikke fritatt for søknadplikt i andre paragrafer). Gjerdeanlegg kan derved **ikke** vedtas eller bestemmes gjennom en reinbeitekonvensjon som er framkommet *gjennom forhandlinger*. Bestemmelser og formuleringer som går på konkrete gjerdeanlegg må derfor tas ut av konvensjonsteksten.

§ 6 Anjavuopmi

Husvære

I 4. ledd står følgende formulering:

(....) I området fra parkeringsplassen ved Altevann til Koievasselva gjelder retten til å oppføre nødvendig husvære etter reindriftslovens bestemmelser også for Saarivuoma sameby.

Dette er alt for upresist og gir grunnlag for flere tolkninger. Det må presiseres hvilken plass og det må trekkes opp linjer angitt med koordinater på samme måte som for gjerdegranseer. Dessuten bør det presiseres at reguleringsplan går foran konvensjonstekst.

Gjerdeanlegg

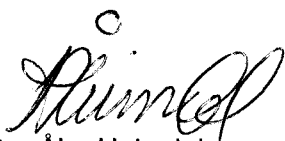
Utover det som er sagt ovenfor om gjerdeanlegg generelt i konvensjonsteksten, vil vi uansett kommentere ett konkret tilfelle i konvensjonsteksten. I §8 siste ledd står at det skal være gjerde fra Koievasselvas utløp i Altevatnet langs konvensjonsgrensen (som beskrevet i 1. ledd) til toppen av Kopparskardtind. Så fra Kopparskardtangen til samløpet mellom Vasskardelva og Strømslitverrelva (Vedlegg 7)

Dette er en unøyaktig beskrivelse. Slik konvensjonsgrensen er beskrevet skal gjerdet altså gå langs langs Koievasselva til innerste vik i Koievatnet. Det er ikke angitt hvilken side av Koievasselva og Koievatnet det evt skal gå.

Bardu kommune er sterkt kritisk til gjerdeanlegg både på generelt grunnlag, og dette spesielt pga forholdet til friluftsjakter og viltinteresser. Det er en kjent sak at betydelig mengde fuglevilt drepes i sperregjerder på indre strøk av Altevatnet. Det er også til hinder for naturlige trekkveier for vilt. En stiller også sterk tvil om nytten av gjerdet. Svensk rein trekker inn i området på våren mens det ennå er is på Altevatnet og Livatnet og i stor grad går flokkene på isen eller landisen. Her vil det ikke gå noe gjerde. Når evt rein skal drives tilbake etter at isen er gått vil et slikt gjerde være et hinder.

I forrige konvensjonsperiode var det også på tale med et sperregjerde ved Gaskas. Kommunen gikk den gang i mot et slikt gjerde og dette ble kompensert med at det ble tillatt bygget ei gjeterhytte i Strømskardet. Sperregjerde kan minske sammenblanding av rein og derved gi mer arbeid med skilling, men dette mener vi er langt bedre enn et sperregjerde, som i tillegg til konsekvenser for vilt og friluftsliv, også vil ha store negative landskapsmessige konsekvenser. Uansett må et forslag om et slikt gjerde behandles slik som vi har uttalt under gjerdeanlegg generelt, dvs etter reindriftsloven og plan- og bygningsloven.

Bardu kommune krever at dette konkrete gjerdet tas ut av konvensjonsteksten da de samlede miljømessige virkninger ikke er vurdert på forhånd, slik lovverket krever.

Per Åke Heimdal
leder avd. plan og utvikling